

Politisk beretning 2015-16

til repræsentantskabsmødet i København torsdag 26. maj 2016

På repræsentantskabsmødet 2010 blev det fastslået, at AKKS's hovedopgave er den kulturpolitiske indsats på vegne af medlemsorganisationerne og i samarbejde med relevante partnere for at styrke amatørkulturens placering lokalt, regionalt, nationalt, nordisk, europæisk og internationalt.

The Times They Are A Changing ...

Når man lige nu betragter amatørmusikrådets stilling i dansk kulturpolitik, kommer man uvægerligt til at tænke på Bob Dylans 1964-ballade. For det er de – reelt for første gang i mange, mange år, selv om der ofte har været talt om behovet for ændringer. Og det skal åbenbart gå djævelens hurtigt ... Så, ja, lad os blot erkende, at der også er ballade, men nu i en anden betydning.

I februar meldte Statens Kunstfonds projektstøtteudvalg for musik ud, at man ville igangsætte en proces med henblik på at ændre tilskudssystemet pr. 1. januar 2017. Efter en række møder kom så allerede i begyndelsen af april meldingen om, at udvalget selv overtager tilskudsfordelingen pr. netop 1. januar 2017, hvorfor man har givet afslag på DAM's driftsansøgning for 2017. Efter at 2016 er færdigbogført, må DAM søge tilskud på lige fod med alle andre ansøgere til en amatørmusikpulje, administreret af udvalget. Deadline til ansøgninger er allerede 15. august i år.

Det har naturligvis medført mange samtaler, enkelte egentlige artikler og også nogle udmeldinger på facebook. Der har i forhold til dette været en del uklarheder, som ikke alle er blevet lige godt opklaret.

Det har f.eks. fremgået, som om DAM repræsenterede hele amatørmusikrådet, men – lød det fra nogle – sørgede ikke godt nok for den rytmiske musik. Men DAM har aldrig repræsenteret hele amatørmusikrådet – kun den klassiske musik, og vi behøver i denne sammenhæng ikke forklare alle de strukturelle forudsætninger. Faktum er, at hidtil har kun AKKS repræsenteret hele amatørmusikrådet – herunder også Visens Venner, som aldrig har fået statslig støtte, bortset fra en enkelt gang projektstøtte fra en pulje, som blev administreret af AKKS. AKKS har nemlig i to omgange administreret tilskudspuljer for Kulturministeriet.

Der har været rejst forslag om, at AKKS i fremtiden skulle være den tilskudsfordelende organisation for hele amatørmusikrådet. Det er ikke forslag, der er kommet fra AKKS, men måske fra medlemsorganisationer i AKKS eller fra enkeltpersoner.

AKKS har tidligere, som det vil være nogle af aktørerne bekendt, været langt, langt inde i overvejelser omkring en fusion med DAM for netop at samle hele amatørmusikrådet. Det blev på daværende tidspunkt stærkt anbefalet os – især fra embedsværkets side i ministeriet – *ikke* at gøre det, fordi man advarede os om, at det samlet set kunne føre til færre tilskudsmidler til området.

Men det må stå klart i den nuværende situation, at AKKS ikke er i modsætning til DAM. Hvis amatørmusikorganisationerne i Danmark ønsker at samle sig i DAM som én organisation, der repræsenterer hele området, stiller AKKS sig ikke i vejen. Ej heller i forhold til eventuelt at overtage fordelingen af hele amatørmusikpuljen, hvis ellers projektstøtteudvalget vil overlade den opgave til

DAM, og hvis medlemsorganisationerne ønsker det.

Og lad det for alle eventualiteters skyld stå lysende klart, at det gør ej heller personer eller positioner – hverken formandsposten i AKKS eller jobbet som sekretariatsleder. Det er under alle omstændigheder op til medlemsorganisationerne i AKKS at beslutte samrådets fremtid.

Men samler DAM alle amatørmusikorganisationer i Danmark, er det svært at se, hvilken rolle AKKS så – med det medlemsgrundlag, vi har i dag – skulle udføre, som ikke allerede ville blive udført i regi af DAM. Det gælder også kulturpolitikken, som siden 2010 har været AKKS's hovedopgave, defineret klart og tydeligt af vort repræsentantskab.

Hvis vi så for et kort øjeblik ser bort fra det, der mest springer i øjnene, nemlig projektstøtteudvalgets forsøg på at gribe ind i, hvordan folkelige organisationer organiserer sig, og fjernelse helt ud af enhver form for driftsstøtte, så er der grund til andre bekymringer.

Det ser nemlig ud til, at der med indgrebet fjernes i hvert fald 600.000 kr. fra det hidtidige samlede støttebeløb – og det i en tid, hvor en lang, lang række andre lande i betydelig grad satser på at integrere amatørerne på de forskellige kunstneriske områder i nationale kulturpolitiske strategier. Men det hænger jo godt sammen med, at den nuværende kulturminister, Bertel Haarder (V), har afvist at medvirke til en "national vision/strategi for amatørkulturen i Danmark", som ellers før valget i fjor var næsten færdiggjort i samarbejde med den daværende kulturminister, Marianne Jelved (R). En indsats, som AKKS gjorde i samarbejde med DATS, landsforeningen for dramatisk virksomhed, hvorved vi kunne påkalde os at repræsentere hele det organiserede amatørkulturelle liv i Danmark.

Ønsket om en national vision i Danmark for amatørkulturen

Det var den daværende socialdemokratiske kulturordfører, som på Folkemødet på Bornholm 2013 foreslog os under en debat, AKKS og DATS havde arrangeret i DFS – Dansk Folkeoplysnings Samråds telt, at arbejde for udarbejdelsen af "en national strategi for amatørkulturen". Dette mål blev i de følgende år drivkraften for det tætte kulturpolitiske samarbejde mellem netop AKKS og DATS, som har været tandhjulet i såvel bestyrelsens som sekretariatets arbejde.

Debatter, vi arrangerede på Folkemødet på Bornholm 2014 og Kulturmødet på Mors 2014, førte videre frem ad denne fastlagte rute mod den store event, som Visionsforummet på Christiansborg 21. januar 2015 skulle være og også blev. Om selve visionsforummets resultater og betydning henvises i øvrigt til det digitale magasin, som AKKS & DATS efterfølgende udgav.

Visionsforummet tog udgangspunkt i Folketingets enstemmige dagsordenvedtagelse af 23. april 2004 på forslag af SF's daværende kulturordfører Ole Sohn:

"Folketinget tillægger det frivillige arbejde inden for kunst og kultur stor værdi. Arbejdet har stor betydning for borgernes udfoldelsesmuligheder, for udviklingen af forpligtende fællesskaber, for indsigt i den skabende proces og for den kunstneriske fødekæde. Det frivillige kulturelle område spiller en stor rolle for den lokale og regionale kulturpolitik.

Folketinget finder det vigtigt at værne om dette aktiv og ønsker at sikre foreningslivets og det civile samfunds handlefrihed.

På den baggrund opfordrer Folketinget regeringen til med inddragelse af relevante aktører at iværksætte en undersøgelse af aktiviteterne på alle niveauer af det frivillige kulturområde, idet en samlet dokumentation er vigtig for en vurdering af områdets kulturpolitiske betydning.”

Deltagerne på visionsforummet bekræftede denne indstilling til amatørkulturen. Det gjaldt kulturminister Marianne Jelved (R), kulturpolitiske ordførere fra Folketinget, kulturelledelse og -udvalgsformænd fra flere kommuner, kulturchefer og andre politiske og forvaltningsmæssige aktører. Se opsamlingen på visionsforummet her: <http://akks.dk/udgivelser/boger/355-visionsforum-pa-christiansborg-21-januar-2015>

Efterfølgende skrev AKKS og DATS til kulturministeren for at få et møde, og et sådant blev holdt i ministeriet 24. marts 2015. På dette møde indvilgede Marianne Jelved i at stå i spidsen for udarbejdelsen af ”en national vision for amatørkultur”.

Begrebsforskellene på vision og strategi skal her bemærkes, idet ministeren ikke har ønsket at binde hverken fremtidige ministre, ministeriet, Folketinget, regioner eller kommuner til at forfølge bestemte mål eller bevilge midler til fastlagte formål. Denne indstilling, er det vor erfaring, falder helt i forlængelse af de kulturpolitiske folketingsordføreres indstilling i en række debatter, herunder den daværende formand for Folketingets kulturudvalg Flemming Møller Mortensen (S) på Kulturmødet på Mors 2014.

Vi oplevede dog også, at såvel aktørerne på området som regionale og kommunale aktører gerne havde set en egentlig strategi, hvori der også var fastlagt en rollefordeling – og dermed et ansvar – mellem stat, regioner og kommuner. På den måde skulle en vision lægge sig mere i forlængelse af den norske kulturlov, der ellers på mange måder for os i AKKS og DATS har været en ledestjerne, idet denne lov heller ikke fordeler det ansvar, den pålægger alle administrative niveauer i det norske samfund.

Det blev aftalt med ministeren, at første del af udarbejdelse af en vision skulle koncentrere sig om amatørteatret og amatørmusikken, idet disse områder siden hhv. 1970 og 1976 har været veldefinerede støtteområder for den statslige kulturstøtte, ligesom de organisationsmæssigt er de langt mest veletablerede. Til det videre arbejde indsendte AKKS og DATS i begyndelsen af april 2015 et oplæg til ministeriet. I forlængelse engagerede ministeriet lektor John Andreasen fra Institut for Æstetik og Kommunikation – Dramaturgi på Aarhus Universitet som pennefører på visionen. I samarbejde med AKKS og DATS udarbejdede han et første udkast til en vision, som kulturministeren præsenterede ved et arbejdsseminar i ministeriet 18. maj 2015, hvortil hun havde indbudt i alt ca. 30 personer fra amatørteatrets og amatørmusikkens verden foruden kommuner og andre interessenter på området.

Med konsulent Lene Bak som moderator arbejdede man sig i løbet af en eftermiddag igennem udkastet med henblik på at nå frem til et endeligt udkast, som så sendes i skriftlig høring hos områdets partnere, før visionen endelig skulle udgives som ministeriets nationale vision for

amatørkulturen. En sådan vision skulle ses som en parallel til "En national vision for folkeoplysningen i Danmark", som Kulturministeriet udsendte i november 2014.

Så kom vi reelt ikke videre. For 27. maj 2015 meddelte daværende statsminister Helle Thorning Schmidt (S), at hun ville indstille til H. M. Dronningen at udskrive valg til afholdelse 18. juni. Ved valget faldt regeringen, og 28. juni 2015 udnævnte Dronningen den ny V-regering med Bertel Haarder som kulturminister.

Både AKKS og DATS bød den ny minister velkommen i hjørnekontoret i Nybrogade med ønsket om at genoptage samarbejdet om udformningen af en "national vision for amatørkulturen i Danmark". Og naturligvis var vi åbne for, at den ny minister kunne ønske at få indflydelse på udformningen, og vi stillede os til rådighed for et sådant arbejde. I lang tid hørte vi ikke fra ministeren.

11. marts 2016 satte Bertel Haarder endelig sin underskrift på et svarbrev til os, hvori han skrev følgende:

"Jeg ved, at min forgænger Marianne Jelved havde en dialog med jer om en national vision for amatørkulturen. Ligesom min forgænger ser jeg amatørkulturen som en vigtig del af vores kulturliv, og jeg anerkender til fulde, at amatørkulturen spiller en stor rolle i forhold til at understøtte kulturlivet i hele Danmark.

For så vidt angår en vision for amatørkulturen, kan jeg dog have min tvivl om, hvorvidt det er den bedste løsning for amatørkulturen. Jeg er bange for at, at der er en betydelig risiko for, at en vision blot bliver en samling af mere eller mindre diffuse pejlemærker for amatørkulturen, som i løbet af kort tid blot vil blive glemt og henlagt i skrivebordsskuffen.

Jeg mener ligeledes, at amatørkulturen bedst kommer til sin ret, såfremt den får lov til at slå rod og udvikle sig lokalt frem for, at der oppe fra udstikkes nogle bestemte visioner og retningslinjer for amatørkulturen. Jeg mener således helt grundlæggende, at amatørkulturen har de bedste betingelser, såfremt den får lov at udvikle sig i frie og uregulerede rammer.

Når alt kommer til alt, tror jeg, at amatørkulturen har en sådan styrke, at den også i fremtiden vil være en afgørende og vital del af vores kulturliv, uagtet om den har en vision eller ej."

Der henvises i øvrigt til den organisatoriske beretning for 2015-16.

København, 11. maj 2016
På bestyrelsens vegne

VILLY DALL
Formand

SUSAN FAZAKERLEY
Sekretariatsleder